

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

za celo leto predplačati 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 6 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Kopirski se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenšči nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 278.

V Ljubljani, v ponedeljek 4. decembra 1899.

Letnik XXVII

Državni zbor.

Dunaj, 3. dec.

Spravna pogajanja.

Parlament je v znamenju sprave. Vrše se pogajanja mej vlado in posameznimi strankami, posvetovanja načelnikov, razgovori parlamentarnih komisij in klubov. Kazalo na parlamentarni uri pa se vedno pomika proti dvanajsti številki. Vse se poprašuje o vseh pravih pogajanj, ugi blje o potih in sredstvih iz zmedenih odnošajev, posvetuje o lečilu propalega parlamentarizma. Z vseh strani se naglašajo nujna potreba premirja, ki naj bi ustvarilo pogoje trajni spravi. In vendar tičimo na istem mestu, vrtimo v kolobarju, in danes gotovo nihče ne ve, kako se kriza konča. In zakaj? Ker nedostaja poguma, da bi vplivni možje iz levičarskih taborov javno izrazili svoje prepričanje. O tem ni dvoma, da so levičarji prepričani o potrebi miru in sprave. Priznajo tudi v zasebnih razgovorih, da morajo češki narod in njegovi zastopniki dobiti primerno zadoščenje. A poguma nimajo, da bi to javno priznali, ker se boje radikalnih življenj, onih razbrzdanih duhov, katere so vzbujali in podžigali minola leta do vrhunca razpaljenih strastij. Ti Nemci so se usedli k skupni mizi z voditelji desnice samo zato, ker se hočejo izogniti očitaniu, češ, da so odklonili vsak spraven poskus. V istini pa podpišejo spravo le tedaj, če vse dobe, kar zahtevajo. Potomci decemberske ustave nimajo poguma, a tudi ne volje, da bi na podlagi ustave sklenili spravo, ker vsa njihova državniška modrost je večna negacija, zanikanje narodne ravnopravnosti. To trditev utemeljujejo tudi sedanja pravna pogajanja.

Včeraj po deseti uri sta se sošla eksekutivni odbor desnice in levičarski generalni stab. Predsedoval je dr. Funke. Debata je s kratkim odmorom trajala do 3. ure. Vsakter govornik je pazil, da ne skoči v past. Levičarji so zahtevali, naj Čehi opuste mirno ali pikantno obstrukcijo. Češki govorniki to obljubijo s pogojem, ako se jim dovoli češki notranji uradni jezik v čisto čeških okrajih. Nemci se izgovarjajo, da bi se s tem razrušil njihov binkoštni program kot celota, celo pa za Moravski bi ne mogli ustreči češki zahtevi. Poljaki, ki imajo že star privilegij za posredovanja, nasvetujejo, naj se Čehom dovoli notranji češki uradni jezik, a Nemcem primerna kompenzacija ali odškodovanje v smislu binkoštnega programa! V sporazumu s češkimi zastopniki je poslanec Povše predlagal: Vlada naj naredbenim potom takoj dovoli Čehom češki uradni jezik v čisto čeških okrajih, zbornica pa naj vsprejme nujni predlog, da se iz poslancev posameznih kronovin in narodov sestavi poseben odsek, ki naj do novega leta izdala načrt jezikovnega zakona.

Nemci so se zvižali na vse strani in zahtevali da se ob enem v čisto nemških okrajih nemščina proglasi kot izključni uradni jezik tudi s strankami. Čehi zopet ugovarjajo, da se morajo vloge v obeh jezikih vsprejemati povsod v deželi. Poslanci dr. Funke, dr. Pergelt in dr. Hochen-

burger so opetovano naglašali, da je nemogoče ustreči češkim zahtevam.

Ko so možje uvideli, da ne pridejo iz »zajca«, je Javorski predlagal pododsek deseterih članov, ki naj si ubija glave, kako bodi volk sit in ovca cela. V ta pododsek so bili izvoljeni: Dr. vitez Bilinski, dr. Kathrein, dr. Pacak, grof Palffy, Povše, in od levičarjev dr. Bärnreither, dr. Lueger, dr. Pergelt, dr. Gross in dr. Hochenburger. Ker pa so Čehi želeli, da je v pododseku zastopana tudi Moravska in je sedaj razgovor v prvi vrsti o češko-nemški spravi, je poslanec Povše prepustil mesto dr. Stranskemu.

Ta pododsek se snide jutri, da ohladi vrelo kašo in jo v torek zvečer predloži spravi konferenci v lični posodi. A mnenje prevladuje, da iz te moke ne bo kruha, kajti Nemci so »beati possidentes« in sede kakor koklje na gnezdu. Situacija je jako nevarna, osobito za Jugoslovane. Mogoče je, da se Čehi in Nemci usedejo za skupno mizo, in mi ostanemo na preži. Mogoče je tudi, da se pogajanja razbijejo, da se čez noč vzkoči koalicija, v kateri za jugoslovanske poslance ni mesta drugod, nego pri češki opoziciji. Zato treba mnogo previdnosti in potrpežljivosti. Vodilo pa mora biti našim zastopnikom: Nil de nobis sine nobis!

Za Wurmserjem — Rotschedl — Pirker!

Iz Celovca, 1. dec. 1899.

Že v zadnjem članku sem Vam označil, kaj pomeni za Slovence imenovanje g. Rotschedla okrajnim sodnikom v Velikovecu. Naj dodam še nekoliko podatkov. Sodnik Rotschedl je služboval izprva v Šmarji na Štajerskem. Od tam je moral oditi, ker mu noben gostilničar ni hotel več dati hrane (!!). S svojo nestrpnostjo in nemškonomacionalnim šovinizmom odganjal je iz gostiln druge goste toliko časa, da je moral nazadnje sam pobrati šila in kopita.

Prišel je v Slov. Gradec, a i od tu je bil prestavljen disciplinarnim potom v mali sodnijski okraj Železna Kaplja. Od tu pa ga kliče g. Kindinger k precej večji sodnji v Velikovecu. Okrajna sodnja velikovška šteje 12.731 Slovencev in samo 4746 Nemcev. Vlada se je ozirala na to razmerje toliko, da je poslala, in to na posredovanje nemških obstrukcionistov Lemiša in Dobernika, v Velikovec strastnega nasprotnika Slovencev. In taka vlada pravi, da hoče biti »nevtralna!!«

Reči se mora o gosp. Kindingerju, da čas, ki mu je dan, dobro izkorišča za svoje namene in za dobrote, katere izkazuje svojim nemškonomacionalnim prijateljem! Velikovski slučaj ni edini. Kindinger hotel nas je udariti in sicer prav — pošteno! To kaže imenovanje sodnika za Pliberk.

Pliberški sodni okraj šteje 17.206 Slovencev in samo 3.860 Nemcev. In vendar je imenoval za ta okraj sodnika, ki slovensščine niti v pisavi, niti v govoru ni zmožen! Imenovan je tja sodnik Pirker

iz Rožeka. Svoje nemškonomacionalno mišljenje je pokazal ta mož zlasti takrat, ko je g. dr. Brejco zahteval slovensko obravnavo, a je sodnik to kratkomo odklonil!

Tudi to imenovanje sta dosegla ter je najprej naznanila velikovškemu županu Pinteriču zgoraj imenovana obstrukcionista. Res idilično razmerje torej vlada med justičnim ministrom »nepriistranskega« kabineta in med slovitimi obstrukcionisti! Kdo bi si domišljeval, da bodeta gg. Doberniki in Lemiš, ki sta na Dunaju delala najhujšo obstrukcijo in doma po shodih pozivala k najodločnejšemu odporu, da bodeta torej ta dva moža zobala iz rok avstrijskega ministra, da bodeta ž njim v tako ozki zvezi. »Difficile satyram non scribere!«

A za šalivko je vse to — prežalostno! Pravosodje torej, ki bi imelo biti toliko vzvišeno nad vsakim strankarstvom, se tako nekako presoja samo še s strankarskega stališča. Kako morajo taka imenovanja uplivati na ljudstvo, ki je tolikokrat prisiljeno iskati pri sodnji pravico, si misli lahko vsakdo sam!

Kratek čas svojega obstanka sedanje ministerstvo res »dobro« izkorišča! In to ministerstvo, ki nam deli same brce, eno hujšo od druge, zahteva od slovenskih poslancev, da mu slepo služijo, da mirno spravijo vse kričeče krivice ter dovolijo vse »državne potrebe«, na škodo in sramoto svojih volilcev!

Ni čuda torej, da se nam rogajo nasprotniki! V šoli kopičijo krivico nad krivico, pošiljajo učence, ki učencev niti malo ne zastopajo! In niti pri sodnji ne dovoli, da bi našel Slovenec pravico v svoji materinščini.

Za Wurmserjem še Rotschedl in Pirker! Kdaj bode mera polna?

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. decembra.

Spravni dogovori in minister Kindinger. Spravna pogajanja mej desničarskimi in levičarskimi zastopniki, oziroma mej Čehi in Nemci se še nadaljujejo in danes ima izvoljeni pododsek, v katerem ima vsaka stranka po pet zastopnikov, svojo prvo sejo pod predsedstvom poslanca grofa Palffyja. Pododsek je tako sestavljen, da imajo Čehi in Poljaki s predsednikom vred samo štiri zastopnike, ker od poslanca dr. Kathreina skoro ni pričakovati, da bi se izjavil v prilog Cehom. Ako bo v tem pododseku odločevala večina, bo bržkone prodrla levica z večino svojih zahtev. Seveda bi potem Čehi izvajali svoje posledice, katerih bi se gotovo ustrašili desnica in vlada, najbolj pa menda še levičarji, ki so še vedno prepričani, da desnica votira nagodbene predloge in jih reši iz zagate. Pravosodni minister Kindinger pa menda še vedno upa, da se mu ne bo treba umakniti. V soboto je bil za Claryjem pri cesarju v daljši avdijenci in je bržkone predložil nekak načrt za zanj ugodno rešitev sedanje krize, da mu bo potem še nadalje mogoče izkazovati svojo »naklonjenost« do Slovanov, in posebe do Slovencev z imenovanji a la Wurmser, Rotschedl in Pirker.

Porazdelitveni zakon. Z pogodbenimi predlogami bi morala naša zbornica rešiti pred novim letom tudi porazdelitveni zakon glede konsumnih davkov. Ker je pa sedaj splavalo po vodi vsako upanje, da se reši zadeva pravočasno, se je obrnil Clary do Szella, s prošnjo, naj se podaljša rok za uveljavljanje tega zakona, dokler se v avstrijskem parlamentu ne zboljšajo razmere. Ogerska vlada je baje tej prošnji že ugodila, vendar pa treba še čakati oficiojnega potrdila te vesti.

Avstrija in Turčija. Zunanji minister grof Goluhovski je v sobotni seji ogerske delegacije razvil svoj naznanjeni ekspezej ter kajpada največ govoril o zunanji politiki in o razmerju naše monarhije do zunanjih držav. Povedal je, kakor se je že naglašalo v prestolnem govoru, da so naše razmere do vseh zunanjih držav kar najboljše in da so sedaj dani še vsi pogoji za ohranjenje svetovnega miru. Potem je pa minister omenjal tudi razmer v Turčiji. Rekel je, da se tudi tu niso dokaj spremenile obstoječe razmere, le v notranji turški upravi je nekaj globoko vkošenjenih nedostatkov, ki motijo notranji mir. Te treba odpraviti čimprej v lastnem interesu Turčije, in da pride do tega, gotovo nihče bolj ne želi, kakor naša monarhija, ki ima s turškimi oblastmi mnogo dotike, posebno v izvrševanju raznih protektoratov. Naših prijateljskih opominov pa turska oblastva nočejo vedno prav umevati, tolmačijo jih napačno in razni ščuvalci skušajo vzbujati le sum in nezaupanje proti nam. To vse se dogaja v trenutku, ko bi Turčija morala uvideti, da nima iskrenejšega prijatelja, nego je naša monarhija, kajti naši interesi se čestokrat identifikujejo z njenimi, in mi toraj ne moremo ničesar bolj želeli, nego da se vse zgodi, kar more okrepiti in zagotoviti njen nadaljni neprikradeni obstoj. — V Turčiji bodo gotovo z radostjo sprejeli to vest, naša delegacija je pa gotovo tudi bila ponosna, ko je izvedela, kako hrepeni Avstrija po prijateljstvu sultanovom.

Oficijelna napoved angleško-transvalske vojske, ki se je, kakor znano, izvršila še le v poslednjih dneh, se v časopisu tu- in inozemlja komentuje najrazličneje. Vendar so pa skoro vsi krogi v tem jedini, da se z oficijelno napovedjo od strani Anglije javno priznava samostojnost južno-afriških republik. Objednem je pa to priznanje dokaz, da so se izjalovili vsi poskusi Chamberlainovi, ki je hotel nekako na tihem opravičiti svoje nasilno postopanje proti »upornim« Burom. Pokazala se je sedaj burska moč, objednem pa tudi, da ima i angleška oholost gotove meje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. decembra.

(† Ivan Perdan.) Danes zjutraj je umrl po daljši želodčni bolezni previden s sv. zakramenti predsednik trgovske in obrtne zbornice g. Ivan Perdan v 63. letu. — Pokojnik je kot deželni poslanec zastopal trgovsko zbornico v deželnem zboru. Pripadal je politično k narodno-napredni stranki, vendar je bil zelo zmeren in je čisto obžaloval prepir mej Slovenci, v svojem zasebnem življenju je bil blag in dobrosrčen, kot trgovec zelo zveden in obče priljubljen. — Pokojniku dodeli Bog večni mir, blagi gospej soprogi in vsej družini pa moč, da s krščansko udanostjo prenese to bitko izgubo! Pogreb je v sredo popoldne ob 1/2 3. uri.

(I. redni koncert »Glasbene Matice«) nam je podal same pevske točke. Prav tako. Razlika mika. Moški in mešani zbor in solo so se menjavali. Zastopani so bili najbolj priznani glasbeni odličnjaki: Križkovski, Dvořák, Lortzing, Mozart, Brahms, Bendl, Smetana, Čajkovskij. Pokojnega Stanka Pirnata moški zbor »Pomlad in jesen« je reprezentoval domače skladatelje. Že ta imena kaže, da je bilo različnosti na sporedu dovolj. Izvajanje posamnih točk pa je bilo vseskozi fino, natančno, umetno. Zlasti se nam je zdelo, da je to pot gospod koncertni vodja obračal posebno pozornost na dinamiko. In posrečilo se mu je. Zbor, broječ nad 120 pevcev in pevk, navaditi, da tako nežno niansira, to je plod velikega truda, to je umetnost. Krivico bi delali zboru in glasbenikom, ako bi hoteli posebej povzdigovati eno skladbo pred drugo: vsaka po svoje je ugajala. Dvořakovi »Moravski dvospjevi« in ruski »Dve roži«, Brahms

sova »Izgubljena mladost« in Mokranjčeve »Narodne pesmi« — vse je bilo na čast dirigentu in zboru. Slovenski moški zbor »Pomlad in jesen« je krasno izražal pesnikovo sentimentalnost. Junač večera pa je bil c. kr. dvorni operni pevec g. Viljem Heš. To vam je orjaški bas: izreden obseg, nenavadna moč in izvrstna šola, vse to troje diči umetnika. Veliko dvorano »Narodnega doma« je takoj pri prvi točki napolnil s svojim topečim glasom. V nadaljnjih točkah pa je tako razvnel občinstvo, da naposled ni hotelo odnehati s priznanjem. — Dvorana je bila polna do zadnjega sedeža. Stojišča pa so bila zastavljena do skrajnega kota.

(Cesarjev dar.) Za popravo podružnične cerkve v Krvavčjem Vrhu je podaril cesar 200 gld.

(Imenovan je) okrožni zdravnik dr. Peter Košenina drugim zdravnikom tukajšnje tobačne tovarne.

(Slovenske gledališče.) »Od stopinje do stopinje«, igra s petjem v štirih dejanjih, po češki prireditvi J. J. Stankovskega. — Kar so predmestna gledališča po velikih mestih že davno zavrgla, cesar so se že prenasitili najnižji slojevi po družih mestih — to poklanja navdušeno in z vso mogočo reklamo gledališka intendantca ljubljanskemu občinstvu. Ne razumemo, ali jo silijo k temu finančijelne razmere našega gledališča — ker take trivijalnosti običajno napolnijo Talijin hram — ali ima pa naša gledališka uprava toliko smisla za svojo veliko nalogo, da misli napraviti iz slovenskega deželnega gledališča navaden provincijalni diletantski oder, kjer se uprizarjajo le najbolj neslane budalosti. — Torej »od stopinje do stopinje«... Uboga šivilja Vida, ki hrani z delom svojih rok sebe in svojo slepo mater, ljubi tapetnega pomočnika Ivana. Prijateljica Jelica — razuzdana lahkoživka — jo pregovarja, naj pusti neolikanega rokodelca Ivana in naj se rajši poprime bogatega gospodiča Edvarda. Že jame omahovati — tu se ji kaže skromno zakonsko življenje poleg delavnega, zvestega moža, tja jo vabi sijajni blišč in brezskrbno življenje. Med tem pride Ivan in poprosi njene roke. Ne more se odločiti; reče mu, naj pride drugi dan, ko se dobro pomisli. Ivan žalosten odide, ona pa premišluje, omahuje in — zaspi. Sanje: Zaročila se je z nekim grofom, živela sijajno, a nesrečno. Grof zapravi svoje premoženje; ona si ne zna pomagati drugače iz svojega brezupnega stanja, pa se pridruži pevski družbi. Pozneje se zaroči z nekim pijancem; prisiljena je prosjati za svoje otroke. Slučajno sreča na ulici — slepo svojo mater, ki tudi berači, starka je ne spozna, pripoveduje ji o sramoti svoje hčere, katero v svoji bedi proklinja. Nesrečne Vide se poloti obup in blaznost; plane v bližnjo vodo in utone. Utopljenko izvleče iz vode tapetnik Ivan. Na to se vzbudi iz strašnih sanj, ravno ko trka Ivan na vrata, da izve njen odgovor. Vsa srečna mu pade v naročje. — To je torej suha vsebina cele igre, katero pa preveva vseskozi tako neduhovita in prostaška trivijalnost, da se mora človeku naposled gabiti. Cesar pa ni dosegel pisatelj sam, to je dopolnila še g. Polakova; prikazovala je mestno propalo razuzdanko Jelico, a to tako prosto, razbrzdano in nedostojno, da bi kdo mislil, da je v kaki zakotni gostilni, a ne v gledališču. Vsaka stvar ima svoje meje in tudi razbrzdanost na odru naj bi se vršila v gotovem okvirju. Drugi igralci so nastopali povsem spodobno. Zlasti nam je ugajala gđ. Ogrinčeva; pri prvem prizoru je bila sicer premalo živahna, igrala je nekako pretirano, pozneje pa, zlasti v predzadnjem prizoru (na ulici) je bila prav izborna. Pozna se ji, da se izobrazuje in napreduje bolj z vsakim nastopom. G. Housa je bil zopet izvrsten kakor v maski tako pri nastopu; posrečili so se mu celo nekateri kupleti. Dalje so bili prav dobri gg. Inneman, Verovšek in Deyl. Kar je bilo pri celi igri največ vredno, to sta bili pevski točki v drugem dejanju, katere sta proizvajala gđ. Carneri in g. Desari, namreč krasni Arditijev »Parla valček« in arijo iz opere »Onegin«. Priporočali bi intendantci, da enkrat za vselej odstrani to budalost z repertoirja ter naj skuša rajši »od stopinje do stopinje« napredovati, a ne hoditi rakovo pot.

(Občinski svet ljubljanski) ima jutri zvečer ob 5. uri redno sejo v mestni dvorani. Na dnevnem redu je mej drugim ugovor društva hišnih posestnikov gledé hišnih tablic, poročilo o najetju

prvega dela posojila v znesku 800.000 gld., poračuni, predlog gledé uravnave plače za nadzorovalno damo na višji dekliški šoli, predlog svetnika Plantana gledé preuredbe južnega kolodvora, ter razne personalne zadeve, mej temi tudi imenovanje uradnika za mestno posredovalnico.

(Iz c. kr. mestnega šol. sveta.) V rednej seji mestnega šolskega sveta z dne 27. novemb. t. l. so bile mej drugimi rešene sledeče zadeve. Nekateri otroci barjanskega šolskega okoliša se radi telesne nerazvitosti za dobo tekočega šolskega leta oproste od šolskega obiskovanja. Učiteljska Josipu Cepudru in Ivanu Beletu ter nadučitelju Božidarju Valenti se pripoznajo četrte starostne doklade; prvemu in tretjemu od 1. dne novembra, drugemu od 1. decembra letos — vsakemu v letnem znesku 60 fr. — Na znanje se vzameta letni glavni poročili c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov profesorjev Frana Levca in Klemena Profta o stanju njihovega nadzorstvu pridelenih šol za preteklo šolsko leto in sklene se poročili predložiti deželnemu šolskemu svetu. Izrazi se o tej priliki želja, da se obče zanimljivi podatki iz teh poročil, kateri so za javnost, objavijo v tukajšnjih strokovnih listih. Prošnja nekega mestnega učitelja za uvrstitev v I. plačilno vrsto ima se priporočilno predložiti deželnemu šolskemu svetu. Rešita se dve prošnji vnanih učenk za vstop v tukajšnjo nemško dekliško sestrazrednico. Prošnja »ljubljanskega učiteljskega društva«, naj se učiteljsstvu pri uvrščevanju v osebni status všteva doba od prebitega usposobljenostnega izpita, ne pa doba od prvega stalnega nameščenja, ima se deželnemu šolskemu svetu predložiti s priporočilom, da ji ugodi.

(Socijalni kurz) »slov. kršč. socijalne zveze« se prične, kot smo že omenili, jutri zvečer ob polu osmih v društveni čitalnici v »Katol. domu«. Ta socijalni kurz pa ni v nikaki zvezi s poučnim kurzom, ki ga priredi »Gospod. zveza« zadnje dni decembra, kakor je razvidno iz na drugem mestu priobčene objave. Toliko v pojasnilo, da ne bo zamenjavanj.

(Izpred porotnega sodišča.) Danes je stal pred porotniki 25 letni krojaški pomočnik Feliks Slabina iz Ljubljane, ki se je o svojem »prostem« času zabaval s tem, da se je sprehajal po tivoljskem gozdu, ter pri nekem takem izprehodu »izvabil« od dveh ljubljanskih dam znesek 1 gld. 20 kr. Porotniki so se izjavili da so taki poskusi zelo nevarni za šetajoče občinstvo ter ga proglasili krivim roparskega napada. Sodišče ga je potem obsodilo na 6 let zapor. — Jurij Wiek iz Gor. Avstrije je dobil radi tatvine osem let zapor.

(Pod Šinkov Turn) se je naselil za nekaj časa gosp. župnik Alojzij Kummer.

(Graške vesti.) Izvenakademična podružnica sv. Cirila in Metoda je priredila v petek 1. decembra prav lep zabaven večer z mnogovrstnim vspešnim. Prostori v hotelu »Stadt Triest« so sicer zelo pripravljeni, ker stoji hotel nekako sredi mesta, a za take veselice vendar premajhni. Koncert je v petek lepo vspel, gneča je bila velika. — Volitve volilnih mož za dopolnilno deželno-zborsko volitev v okraju Feldbach so se izvršile minoli teden. 200 glasov ima kandidat katoliške narodne stranke Fr. Fink, kakih 30 so jih dobili »bauernbundlarji«. — V torek 5. decembra se bodo vršile dopolnilne občinske volitve za prvi razred. Kandidate so postavili samo nacionalci, ki pridejo v občinski zastop bržkone brez volilne borbe. — V nedeljo 3. decembra so priredili socijalni demokratje v »Industriehalle« velik »Siegesfest«, da proslave svojo zmago pri volitvah za III. razred in da poplačajo s čistim dohodkom tega zmagoslavja — ne male agitacijske stroške! Čudom se čudimo, čemu treba organizovanim demokratom, ako je res njih organizacija vsaj toliko vredna, kolikor se bahajo, toliko denarja za volitve?

(Gostilničar Šiler) iz Zaspa pri Gorjah, o katerem smo poročali, da ga je v noči na 26. m. napadel in nevarno ranil tat v ženski obleki, je umrl včeraj dopoldne ob 1/2 9 uri v tukajšnji deželni bolnici. Kot dejanja sumljiva so prijeli te dni nekega Ant. Pogačnika in Ant. Slivnika od ondot.

(Iz Vodic) se nam poroča, da so se ošpice razširile po vsej občini. Pred kratkim ste se jim pridružili davica in škrlatinka. Konec preteklega

tedna so trije otroci v enem dnevu umrli in danes leže zopet trije v mrtvašnici. V malo časa je umrlo deset otrok vsled nalezljivih bolezni.

(Iz Maribora.) Naš »Narodni dom« je završen in dne 30. nov. so se prvič odprli njegovi krasni prostori slovenskemu občinstvu. Velika dvorana je bila polna občinstva iz Maribora in dežele. Slovenska čitalnica je poskrbela za njegovo zabavo. G. dr. Bezjak je govoril prolog, delo svojega uma, ter izročil oder Taliji in vsem umetnostim. In prišla je Talija na oder. Igrala se je najprej poslovenjena francoska šaloigra »Pokojni moj«. Navadna, nezanimiva igra, brez duha in misli, na kateri je najboljša to, da je kratka, enodejanska. Igra ni vredna, da so v njej nastopale tako izvrstne diletantske moči, kakor se je zgodilo ta večer. Posebno se je vse divilo dovršenemu, elegantnemu igranju gospe Matkove v ulogi Lavre Smodiševne. Izhorno sta tudi igrale svoji ulogi gospici Meškova, Neratova in dr. Bezjak. G. Pavel Podboj je sicer dobra diletantska moč, a on ni za salon. Druga igra je bila »Gospoda Kodelja pridige izza gardin«, vesela igra v enem dejanju. Gotovo boljša igra nego prejšnja. Gospica Sarkova je nastopila, kakor bi bila domačinka na odru. Imela pa je tudi imenitnega soigralca gosp. dr. Hrašovca, kojega maska, govorjenje in kretanje je bilo tako naravno, da jih večina tudi znancev ni vedela, kdo se skriva pod masko. Gospica Vučnikova je igrala s fineso mlado, po nežni ljubezni koprnečo ženo, gospica Trampuševa nas je očarala s svojo dražestnostjo. Gospod Novak je bil popoln trgovec, gospod Strelec, siten zakonski mož. Ne škodilo bi, ako bi gosposdije bolj znali svoje vloge! Med različnimi točkami sta igrali na glasovirju s čustvom in spretnostjo gospa in gospica Schreinerjeva. Pevski zbor čitalnični je naredil samo to napako, da je le dvakrat nastopil. Občinstvo je burno zahvaljevalo pevovodjo in divno korono pevkinj in pevcev okoli njega. Tak je bil prvi večer v našem »Narodnem domu«. V nedeljo imamo zopet veselico, kojo priredi pevsko in bralno društvo »Maribor«. Zdi se, da smo se vsaj v družabnem oziru začeli gibati.

(Koroške novice.) Iz Celovca, dne 30. nov. Prestavljeni so gg. učitelji: A. Krainz iz Šmihela nad Pliberkom za šolskega voditelja v Mohliče; L. Muhl iz Strmca v Beljak; A. Mužik iz Sel v Šmihel nad Pliberkom. Nastavljen je g. Fr. Rabl za učitelja v Selah. — Gosp. potovalni učitelj V. Šumi je govoril dne 19. nov. na shodih v Železni Kapli in Dobrlivasi, dne 26. nov. pa na Suhi. — Dne 3. dec. je shod v Št. Jakobu v Rožu. Tudi tu bode predaval g. Šumi. — Huda nevihta je napravila dne 16. in 17. t. m. po melski dolini veliko škodo. Pri Mlinski vasi je začel gorjeti gozd in pogorelo je več orolov. — V Predlju pri Žrelcu je pogorelo dne 21. t. m. pohištvo p. d. Klampfererja. Škode je 2700 gld. — Dne 15. t. m. je pogorelo na Limberku, občina Grebinj, pohištvo Fr. Krasnika p. d. Krajnc. Škode je 700 gld. — Dne 8. nov. so našli blizu Koprivne na cesti mrtvega bajtarja J. Vidmarja p. d. Sušnika v Bistri, obč. Črna. — V Pogorjah, obč. Bekstani, je pogorela dne 16. t. m. sušilnica, v kateri so sušili lan. Zgorela je tudi 70letna delavka K. Hochmüller. — Velik pretep je bil dne 13. t. m. med nekaterimi hlapci na Gorici, obč. Spod. Dravograd. Pri pretepu so ubili Ig. Grabenška. Hlapca G. Adama in J. Grobelnika je spravilo sodišče v St. Pavlu za ključ. — Telefon med Celovcem in Beljakom se bode kmalu izročil prometu. — Celovec potrebuje za vzdrževanje svojih šol 18.731 gld. — Skušnja za kovače bode v Celovcu dne 20. dec.

(Velikovska »Narodna šola«) je vkljubo mnogemu rovanju tudi v letošnjem šolskem letu napredovala. Otvoril se je tretji razred. Tudi število otrok je napredovalo. V prvem razredu je 64, v drugem 54, in v tretjem 46, skupaj 165 otrok, in sicer 45 dečkov in 119 deklic. Dobili smo tudi dve novi čl. sestre učiteljici. Na mesto čl. sestre Anastazije Kopitar, ki je bila na domače učiteljske čl. šolskih sester v Mariboru poklicana, je prišla kot učiteljica 1. razreda čl. sestra Anselma Kopač, in kot učiteljica 2. razreda čl. sestra Bernardina Kobal, obe doma v Škofjiloki na Kranjskem. Tudi vzgojišče za deklice (internat) je napredovalo, šteje namreč 12 gojenk, največ jih je iz narodne podjunske doline.

Dne 23. vinotoka t. l. je obiskal »Narodno šolo« mil. g. mnag. profesor Tomo Zupan veleza-sluzni prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda, ki je bil v vseh treh razredih pri pouku navzoč in se jako laskavo izrazil o delovanju naših čl. šolskih sester. Velikovska »Narodna šola« popolnoma izpolnjuje nade, ki so se na njo stavile, ovaruje slovensko okolico kuge liberalizma, ki jo razširja velikovsko nemško-nacionalno in ruded-karsko mesto, ob enem se pa tudi krepko ustavlja ponemčevanju okoliških Slovencev. Naj bi torej družba sv. Cirila in Metoda tudi v bodoče našla obilo podpore!

(Iz Žabnice.) Ob ugodnem vremenu bode drugo adventno nedeljo na sv. Višarjih ob 8. uri služba Božja. Spovedoval bode tukaj eden duhovnik že v soboto popoldan in v nedeljo zjutraj.

(Umor pri občinski seji.) Mej sejo mestnega zastopa v Roa San Stefano sta se aprla odbornika Conantori in Ulpioni radi neke malenkosti. V tem prepiru pa je Conantoni zagrabil samokres in usmrtil svojega tovariša. Morilca so izročili sodišču.

Telefonska in orzojavna poročila

Dunaj, 4. decembra. Pričetkom današnje seje je vložil češki poslanec Schwarz nujni predlog, naj se revidirajo zakoni v varstvo otrok. Predsednik je vkljub odločnemu ugovoru poslanca Brzorada določil, da pride ta predlog v razpravo še le koncem seje. — Nato se je nadaljevala razprava o proračunskem provizoriju. Govoril je tri ure poslanec Šileny najprej češki, potem nemški.

Dunaj, 4. decembra. Shod avstrijskih kršč.-socialnih delavskih društev se je izvršil včeraj kar najsijajneje. V soboto zvečer so priredili dunajski kršč.-soc. zunanji delegat, katerih je bilo 18 in so zastopali 30 000 organizovanih delavcev, v »Franciskanerkeller« prijeten vsprejemni večer. Pozdravni govor je imel župan dr. Lueger, ki je v navdušnih besedah bodril navzoče za vztrajno delo v prilog kršč.-soc. idejam. Govorila sta tudi slov. delegata Kregar in dr. Krek. Včeraj se je celi dan vršilo zborovanje v mestni dvorani. Sprejeti so bili vsi predlogi, ki jih je stavila slovenska delegacija. Malo burna je bila pa razprava o predlogu Dunajčanov, naj se uvede v kršč.-socialni stranki takozvani strankarski davek. Slov. delegacija je odločno nastopila proti temu predlogu in je tudi prodrila s svojim posredovalnim predlogom, naj se izvoli odbor, ki naj se pouči o denarnih razmerah mej delavstvom in še le na podlagi teh podatkov stavi svoje nasvete. Za Slovence je izvoljen v ta odbor posl. dr. Krek. — Zvečer so priredili Dunajčanje komers, katerega se je tudi udeležilo mnogo učiteljev in akademikov. Govoril je dr. Lueger ter posebno hvalno omenjal slov. kršč. soc. organizacije. S »Hoch Slovenen« je končal dotični del, svoj govor pa s »hoch« cesarju in papežu.

Dunaj, 4. novembra. Za slučaj, da se pravne akcije ponesrečijo, hoče predsednik dr. Fuchs predlagati, da so voli odsek 48 članov, ki naj v 6 tednih zgotovi in zbornici predloži načrt za jezik. zak. za vso državo; ako bi odsek v določenem času tega ne dogotovil, tedaj naj vlada izda jezikovno naredbo, v kateri se Čehom zagotovi notranji uradni jezik. — »N. Fr. Pr.« pravi, da bi se Nemci morali protiviti temu predlogu.

Dunaj, 4. decembra. Večerni listi poročajo, da je dr. Smolka umrl, iz državne zbornice so odposlali več sožalnih brzojavk. — Iz Levova se pa poroča, da Smolka še ni umrl, da pa ni upanja za ozdravljenje.

Vojska v Južni Afriki.

Angleški general Methuen tiči še vedno v zagati ob reki Modder in čaka, kedaj mu dojde brzojavno naročena pomoč, posebno pa za grajenje mostu neobhodno potrebni material. Brez teh sredstev si revež nikamor ne upa, ker njegova »pogumna« armada je dobro decimirana. Sam pravi namreč v svojem oficijelnem poročilu, da je bilo v tej zadnji bitki ubitih 73 Angležev,

večinoma častnikov, in 365 ranjenih. Števila onih bojevnikov, ki so šli naprej poizvedovat in se še niso vrnili, mož niti ne omenja. Pomoč je baje došla že do postaje De Aar, toda predno se ji bo posrečilo priti v dotiko z Methuenom, bo preteklo še več dnij.

General French je minule dni znova poslal nekaj moč v okolico Nauwpoorta, ki so se pa vrnili ne da bi bili prišli v »dotiko« z Buri.

Tudi z natskega bojišča ni nikakih oficijelnih poročil razun brzojavke generala Gatacre, ki tiči s svojo armado nekje pri Frere severno od Pietermaritzburga, v kateri pravi, da je položaj nespremenjen. Zanimiveje pa je naslednje zasebno poročilo ki je objavlja »Laffan Bur.« Nizozemska rodbina Rotterlaw v Hayu je prejela od svojega sina, ki je v burski armadi, nastopno brzojavno poročilo iz Ladysmitha: »Tukaj vse dobro«. S temi besedami je pa poročevalec le naznanil, da je mesto kapituliralo pred Buri. Poročevalec se je namreč poprej pismeno dogovoril glede naznanila o event. kapitulaciji, dobro vedoč, da bi sicer njegova brzojavka ne došla v domovino. — Toraj se vest o popolnem porazu generala Whiteja potrjuje v polnem obsezu.

Pariz, 4. decembra. »Petit Temps« poročajo iz Londona, da je vojni urad prejel poročila iz Durbana, da so Buri zasedli vse postojanke ob prehodih čez reko Tugelo.

London, 4. decembra. »Times« objavlja brzojavko iz tabora pri Frere 28. min. mes.: Oddelek konjenice pod poveljstvom Dündonaldovim je zasledoval danes zjutraj s štiriimi topovi zadnji del proti Colenso se umikajočih Burov poltretjo miljo daleč ter streljal za njimi. Po kratkem boju se je vrnil angleški oddelek nazaj brez izgub.

Durban, 4. decembra. Burska armada se je zbrala blizu Colensa za Groblers-Kloofom.

Gospodarska organizacija.

Slavno vodstvo zadrug!

S sledečim opozarjamo vse člane, da se praktični kurz za vse zadruge vrši 27., 28., 29. in 30. decembra. Ta kurz ni samo za posojilnice in hranilnice, ampak tudi za vse ostale zadruge.

Razločevati je pa ta kurz od onega kršč.-socialne zveze, kateri se že jutri zvečer prične.

Z združnim pozdravom.

»Gospodarska zveza«.

Umrli so:

V bolnišnici:

28. novembra. Marija Pleško, kajzarica, 64 let, plućni emphysem.

29. novembra. Franja Guzelj, delavca žena, 30 let, sepsis puerperalis.

30. novembra. Marija Finžgar, delavca žena, 53 let, srčna hiba. — Marija Hafner, delavka, 22 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306'2 m., srednji zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
2	9. zvečer	37.3	15	sr. szah.	jasno	0.3
3	7 zjutraj 2. popol.	38.5 39.1	-1.2 0.2	sl. jug brezv.	megla	
3	9. zvečer	741.4	-3.0	sr. szah.	megla	0.3
4	7. zjutraj 2. popol.	745.3 743.9	-6.0 -2.5	sl. jvzh. sr. vsvzh. del. oblac.	jasno	

Srednja temperatura sobote 12°, normale: 0.2°.
Srednja temperatura nedelje -1.3°, normale: 0.1°

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 25. novembra do dne 2. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Goveje meso I. v. kg	— 60	Pšenična moka 100 kg	14 50
» » II. » »	— 56	Koruzna » » »	8 20
» » III. » »	— 48	Ajdova » » »	17 —
Telečje meso » »	— 60	Fizol, liter » » »	12 —
Prasičje » sveže » »	— 70	Grah » » » » »	— 10
» » prek. » » »	— 80	Leča » » » » »	— 12
Koštrunovo meso » »	— 36	Kaša » » » » »	— 11
Maslo » » » » »	1 —	Ričet » » » » »	— 10
Surovo maslo » » »	— 95	Pšenica » » » » »	9 50
Mast prašičja » » »	— 70	Rž » » » » » » »	7 50
Slanina sveža » » »	— 60	Ječmen » » » » »	7 —
» » prekajena » » »	— 70	Oves » » » » » » »	6 4
Salo » » » » » » »	— 60	Ajda » » » » » » »	8 30
Jajce, jedno » » » »	— 4	Proso, belo » » » »	10 —
Mleko, liter » » » »	— 8	» » » » » » » » »	5 5
Smetana, liter » » »	— 40	Koruzna » » » » » »	6 80
Med » » » » » » » »	— 70	Krompir » » » » » »	2 30
Krompir » » » » » »	— 4	Drva, trda, seženj »	7 40
Piščanec » » » » » »	— 50	» » mehka » » » »	5 —
Golob » » » » » » » »	— 20	Seno, 100 kg » » »	2 20
Raca » » » » » » » »	— 85	Slama » » » » » » »	2 —
Zajec » » » » » » » »	—	Stelja » » » » » » »	—

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastoni in franko

Raba tega v zamašek
vžganega znamenja in ru-
deče vreleške etikete se
priporoča kot varstvo proti
pogostim ponaredbam
Giesshübelske kisle vode.

20-48

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih spae-
rijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Vinske sode

različne, majhne in velike,
stare in nove

prodaja

J. Buggenig,

sodarski mojster, 940 3-1

Cesta na Rudolfov kolodvor v Ljubljani.

Izvrstna, naravna hrvaška

vina

priporoča iz svojega kleta

Mirko Broz v Zagrebu

Oddaja jih v sodih od 50, 100, 200, 300 l,
itd. po 22, 23, 24, 25, 26 liter iz let 1895, 1896,
1897, 1898. Sode računam posebej ali nazaj jem-
ljem franko. Vsa moja vina so analizirana in jamčim
za njih naravnost. 726 50-37

5 gld.

in višje

havelok za gospode

z rokavi, do najboljše kakovosti.

Kje?

Edino le v

Angleškem skladišču oblek

v Ljubljani.

ob vogalu Sv. Petra in Resljeve ceste,

največjim in najstarejšem kupčevalnem zavodu z na-
rejeno obleko, koji ima 18 filijalk v znamenitejših mestih
cesarstva, centrala pa je na Dunaju.

Čudovito nizke tovarniške cene; do božiča, dné 24. t. m.
prodaja se še za 10% oceneje.

Sedmogradiški potovalni kožuhi od 23 gld. višje.

Konfekcija za dame, najnovejša, vsak dan novo
blago, odeslej 20% ocenejša.

Naročila po meri izvršujejo se najhitreje in najfineje
na Dunaju po priznani nizki ceni. Poskušnje razven mere
ni treba, ker se izvrši vse najnatančneje in najugodnejše. Kar
ne usaja, vzame se brez ugovora nazaj.

Slav. občinstvo vabim kar najuljudneje na ogled moje
res izredno velikanske zaloge ter opozarjam, da se nihče pri
priliki ogleda kaj kupiti ne sili.

Izrednim spoštovanjem

Oroslav Bernatovič.

949 3-2

Telefon šte. 135.

Kupuje in prodaja vse zdej zaznamovane
etekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni šekovni promet šte. 847-533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dné do dné po 4%.

Poštno-hranilnišne položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dnó 4. decembra.

Skupni državni dolg v notah	99 gld. 35 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 » 05 »
Avstrijska zlata renta 4%	116 » 80 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99 » 40 »
Ogerska zlata renta 4%	116 » 35 »
Ogerska krona renta 4%, 200	95 » 10 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	913 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	379 » 25 »
London vista	120 » 77 1/2 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » 02 1/2 »
20 mark	11 » 79 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 58 »
Italijanski bankovci	45 » 05 »
C. kr. cekini	5 » 69 »

Dnó 2. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	168 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 45 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 » 20 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 50 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 » — »
Posojilo goriskega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Prioritetne obveznice državne železnice	209 » 50 »
» južne železnice 3%	168 » 50 »
» južne železnice 5%	118 » — »
» dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. — k.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 90 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	17 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	85 » 75 »
St. Genois srečke, 40 gld.	85 » 75 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	93 » — »
Ljubljanske srečke	25 » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3045 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	423 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	63 » 60 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	102 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	276 » 50 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	205 » 50 »
Papirnih rubljev 100	127 » 62 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.